Profesora Paula Stradiņa atceres gads dzimtajā Viesītē

Ilma Svilāne

Ievērojamā ķirurga, onkologa, medicīnas vēsturnieka un plaši pazīstamā sabiedriskā darbinieka profesora Paula Stradiņa dzimta nāk no Sēlijas jeb Augšzemes novada un ir viena no Latvijā ievērojamākām dzimtām, kas ar savu vārdu dara arī novadu pazīstamu visā Latvijā. Viesītē noslēdzies Paula Stradiņa gads, kas bija veltīts viņa atcerai. Atskatoties uz aizgājušā gada aktivitātēm, jāsaka, ka iecerētais ir izdevies. Esam biežāk kā parasti pieminējuši profesoru Paulu Stradiņu, runājuši par šo īpašo personību, viņa devumu visas Latvijas medicīnas attīstībā un nozīmi mūsu valsts medicīnas vēsturē.

Atceres gada idejas ierosme nāca no Viesītes muzeja “Sēlija”, ko ar savu lēmumu apstiprināja Viesītes pilsētas ar lauku teritoriju dome.

Jau par tradīciju kļuvis gada nogalē rīkot cita mūsu novadnieka – Latvijas fotogrāfijas pamatlicēja Mārtiņa Buclera – atceres pasākumus Saukā un Viesītē. Arī 2005. gada 16. decembrī kopā pulcējās Latvijas fotogrāfi, foto mākslas cienītāji un viesītieši, lai runātu par fotogrāfiju. Šajā reizē tika izsludināts Paula Stradiņa gads, nolasīts domes lēmums un iedegta pirmā piemiņas svece daudzkrāsainajā atceres svečturī. Bija iecerēts katrā no gada pasākumiem iedegt citas krāsas sveci kā simbolu profesora bagātajam mūžam. Tika izstrādāts Paula Stradiņa gada logotips, ko izmantojām katrā reizē, kad notika kāds pasākums vai sagatavota publikācija.

Pagājušā gada 17. janvārī profesora dzimšanas dienā notika atceres pasākums “Paulam Stradiņam – 110”. Pulcējāmies pie profesoram veltītā pieminekļa, kas atrodas pie Viesītes vidusskolas, un nolikām tur ziedus. Skanēja dziesmas un dziesmas rindas, pieminot Liela cilvēka mūža devumu. Vārdi par dvēseles spēku, ārsta darba ikdienu – ar nogurumu, ar attieksmi pret slimniekiem un viņu pateicību, par “grūti lepnu dzīvošanu”, par laimes smaržu, par dvēseles atgriešanos dzimtajā pusē pēc Aiziešanas un turpinājumu bērnu mūžos.

Šīs dienas otrajā pusē Viesītes Kultūras pils konferenču un kino zālē tika sviņīgi atklāti Stradiņa 10. lasījumi. Jau desmito gadu Viesītes vidusskolā tā sauc skolēnu zinātniski pētniecisko darbu aizstāvēšanu, ar to pieminot savu novadnieku,

Sadarbības līguma noslēgšana starp LZA, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeju, Viesītes pašvaldību un Viesītes muzeju "Sēlija" 2004. gadā. No kreisās: I. Svilāne, J. Dimitrijevs, J. Stradiņš, K. Ē. Arons (Foto: Daiga Kalniņa)

kas bijis ne vien ārsts, bet arī zinātnieks ar saviem pētījumiem un atklājumiem medicīnas zinātnē.

Šoreiz lasījumu svinīgajā ievadā klāt bija arī uzaicināti bijušie un esošie vietējie medicīnas darbinieki, iestāžu pārstāvji, Viesītes arodividusskolas audzēkņi un pedagogi, kā arī citi interesenti. 10. klašu skolēni bija sagatavojuši ziņojumus no referātiem, kas veltīti dažādiem profesora dzīves posmiem: ģimene Viesītē, Aleksandra ģimnāzija Rīgā, Pēterburgas Kara medicīnas akadēmija, ģimene pēc atgriešanās Latvijā, darbs medicīnā, Paula Stradiņa Republikas klīniskā slimnīca, Medicīnas vēstures muzejs un piemiņas vietas. No skolēnu ziņojumiem par referātiem kultūras vēsturē īpašu atzinību izpelnījās darbs par Paula Stradiņa slimnīcu (M. Broniča), par vēzi (S. Skutele) un referāts "Ārsti manā ģimenē un dzimtā" (J. Baldunčiks). Uz kino zāles lielā ekrāna skatījāmie pašu sagatavotos videoierakstus par profesora biogrāfiju un viņa atstāto mantojumu, kā arī videofilmas no Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja, kur varējām redzēt un dzirdēt paša Paula Stradiņa runas fragmentu. Tika pasniegtas Paula Stradiņa gada balvas veiksmīgākajiem zinātniski pētnieciskajiem darbiem. Savus darbus prezentēja par labākajiem atzītie pētījumu autori K. Pečauska par darbu "Alkoholisms un kā ar to cīnīties" un I. Kricka ar pētījumu par miegu. Pārējo darbu aizstāvēšana turpinājās nākamajā dienā.

Jāteic, ka izvēlēto tēmu loks parasti ir visai plašs, jo katrs izvēlas darbu, kas viņam šķiet saistošs. Skolēni gūst pirmo pieredzi un iemaņas pētniecības darbā, kas daudziem pavērs ceļu uz zinātniskiem pētījumiem studiju gados. Īpaši tika

atzīmēti pētījumi, kam ir praktisks pielietojums Viesītes pilsētas un tās lauku saimniecību attīstībai un vides aizsardzībai.

Paula Stradiņa gadam izvēlējamies medicīnas tēmai atbilstošas izstādes Viesītes kultūras pilī. No Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja tika atvesta izstāde "Viss par potēm" (ekspozīcijas autore Edīte Bērziņa). Tā bija skatāma Viesītes muzeja "Sēlija" izstāžu zālē, vēlāk to papildinot ar materiāliem un eksponātiem, kas veidojās atceres gada gaitā.

Zinot profesora īpašo attieksmi pret mākslu un sirsnīgās attiecības ar māksliniekiem, gada pasākumos iekļāvās arī tikšanās ar Jēkabpils mākslinieci Ainu Karlsoni, kura veido grāmatzīmes, veltot tās dažādām tēmām: personībām, vietām un notikumiem, kas kaut kādā veidā saistījušies ar viņas dzīvi un darbošanos viņai tuvajās mākslas un darba jomās. Bieži vien viņas mazie, asprātīgie grafikas darbi darināti kā pateicība cilvēkiem. Māksliniece veltījusi grāmatzīmes arī medicīnas darbiniekiem. Viņa ilustrējusi Valdemāra Anciša "Senču kalendārus", no kuriem 2005. gada izdevums veltīts medicīnas vēsturei. Ainas Karlsones grāmatzīmju izstādi atklājām 11. maijā, aicinot viesītiešus uz tikšanos ar mākslinieci. Mazo brīnumaino mākslas darbu svētki Viesītē bija prieks ne tikai tās apmeklētājiem, bet arī māksliniecei, jo īpaši tāpēc, ka šajā dienā viņa bija tikko saņēmusi savu jauno grāmatu.

Maijs bija bagātīgs ar pasākumiem, jo Viesītes muzejs "Sēlija" ņēma dalību Eiropas akcijā "Muzeju nakts 2006". Muzeju naktī aicinājām doties veselības pārgājienā "Laupītāju naktī" pa kartēs iezīmētu maršrutu ar "pieturām", kā tas bija tajos laikos, kad Viesītē kursēja Mazais bānītis. Šaursliežu dzelzceļš bija vienīgais transporta veids arī profesoram Paulam Stradiņam, lai nokļūtu no Rīgas uz dzimto Viesīti, lai apciemotu vecākus un pēc tam steigties atpakaļ pie saviem daudzajiem pienākumiem uz Rīgu. Veco dzelzceļnieku un vilciena pasažieru atmiņās palicis ne viens vien stāsts par vilciena aplaupīšanām, tāpēc arī veselības pārgājiens norisinājās ar piedzīvojumiem. Kas tad ir veselība? To nevar pateikt pāris vārdos, tāpēc pārgājienā tika pievērsta uzmanība vairākām tās šķautnēm.

Pirmajā pieturā "Stacijas laukums" ar praktiskiem uzdevumiem tika veicināta dalībnieku fiziskā veselība. Otrajā pieturā "Paula Stradiņa muzejs" Viesītes 36. mazpulka vadītājas R. Feldmanes "dakterītes" savdabīgā veidā pārbaudīja ceļotāju veselību, noteica diagnozi un izsniedza vajadzīgās zāles.

Turpmākajā ceļojumā gājiena dalībniekus sagaidīja pārsteigums – "laupītāju uzbrukums", kura norisi nodrošināja Viesītes Bērnu un jauniešu centra dalībnieki.

Trešā pietura "Mīlestības taka" sagaidīja ar prāta vingrinājumiem. Pēc Mīlestības takas atklāšanas jaunajai tūrisma sezonai ar "laupītāju" baru priekšgalā visi pa to devās uz Mīlestības salīpu, lai tur būtu klāt pie "laupītāju" ugunsкура. Te noskatījāmies uzvedumus, kurus bija sagatavojuši gan kultūras pils dramatiskā kolektīva dalībnieki, gan Viesītes arodvidusskolas teātra grupa. Veiksmīgākie pārgājienā gājēji, gan lieli, gan mazi, tika uzņemti "laupītāju kārtā". Nobeigumā visi tika aicināti nobaudīt "laupītāju cepeti", kas, no zemes izcelts, visiem garšoja lieliski. Par cepeti bija parūpējusies mūsu NVO "Sēļu zīle".

Lai arī Paula Stradiņa vārds tieši netika minēts šajā pasākumā, tomēr ap 350 cilvēku no dažādām Viesītes iestādēm un organizācijām piedalījās tā sagatavošanā un norisē, iegriezās arī Paula Stradiņa muzejā, kur darba dienā neatliek laika ienākt.

Paula Stradiņa gada nozīmīgākais notikums bija "Veltījuma konference Paula Stradiņa 110 gadu atcerēi", kas notika 26. maijā Viesītes kultūras pilī. Gatavojoties lielākiem pasākumiem, parasti iekārtojam arī izstādes šī nama plašajās zālēs. Šoreiz vairākas bija atceļojušas no Latvijas Fotogrāfijas muzeja, ar kuru mūs saista ilgstoša sadarbība.

Viena no šīm izstādēm bija tapusi kā "Latīo" projekts "Veselības akcija" Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā. Fotogrāfi bija slimnīcas mazie pacienti, kas fiksējuši būtiskāko un interesantāko slimnīcā.

Muzeja izstāžu zālē varēja skatīt mūsu pašu iekārtoto izstādi "Veselības vēsture", kurā gan stāstīts viss par potēm, gan izstādīti Jēkabpils Mākslas skolas Viesītes klases bērnu zīmējumi par veselīga uztura tēmu, Viesītes vidusskolas skolēnu zinātniski pētnieciskie darbi un fotogrāfijas no Veselības pārgājiena.

Veltījuma konferences diena sākās ar piemiņas zīmes atklāšanu pie Paula Stradiņa doktorāta ēkas Viesītē, Raiņa ielā 55. Profesora tēvs amatnieks Jānis Stradiņš bija iecerējis redzēt savu dēlu kā ārstu Viesītē. 1925. gadā viņš uzcēla vienstāva doktorāta ēku ar ārsta dzīvokli. Vecāku iecere bija "dzīvot divās istabās vienā galā, bet citās Pauls varētu strādāt, nodarboties ar laboratorijas analizēm kā zemstes slimnīcās". Jau bija iegādāts zemes gabals un iestādīti kociņi nākamajai sanatorijas teritorijai, kas varētu būt meitas Minnas, arī ārstes, darba lauks. Tomēr tā nenotika, jo komisija atzina ēku par nepiemērotu slimnīcas atvēršanai. "Saulgozes" izīrēja Viesītes pilsētas pamatskolai, kas šeit darbojās līdz 1933. gadam, kad tika uzcelta tagadējā vidusskolas ēka. Stradiņu ģimene dzīvoja šajā mājā līdz pat 1963. gadam, kad māte mūža nogalē pārcēlās uz Rīgu.

Tagad ielas malā pretī šai ēkai staba galā vietu sev atradusi liela koka pūce, zem kuras iegravēti Paula Stradiņa vārdi: "Medicīna reizē ir amats, zinātne un māksla. Veltījums XX gadsimta Viesītes mediķiem un Viesītes slimnīcai". Piemiņas zīmi kokā veidojuši Viesītes kokačurnieki brāļi Aigars un Ivars Rūrāni. Viesītes medicīnas vēsturē ierakstīti arī šeit darbojušies ārsti Pauls Stradiņš un Minna Vitomska, tāpēc šī zīme ir veltījums arī viņu darbam.

Piemiņas zīmes atklāšanā klātesošos uzrunāja Latvijas Zinātņu akadēmijas akademiķis Jānis Stradiņš. Veselības ministrs Gundars Bērziņš aicināja saudzēt un glabāt Latvijas medicīnas tradīcijas tādas, kādas tās veidojuši spožākie mediķi. Īpašs šis brīdis bija Paula Stradiņa ģimenes locekļiem, apmeklējot savas bērnības un jaunības dienu vietas pēc daudziem gadiem. Liels gandarījums viesītiešiem bija uzņemt Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas diriģenta J. Augustinoviča vadīto kori "Stradiņi", kas kuplināja pasākumu ar savām dziesmām.

Veltījuma konferenci atklāja akademiķis Jānis Stradiņš, izsakot gandarījumu, ka piemiņas zīme pie bijušās doktorāta ēkas ir veltīta tieši mediķiem, jo viņus atcerēties ir humāni un tas ir mūsu pienākums.

Te iederas akadēmiķa Jāņa Stradiņa tēvam veltītie vārdi izdevumā "Stradiņa slimnīca", ko viesītiešiem konferences dienā dāvināja slimnīcas valdes priekšsēdētājs Māris Plaviņš: "Tēvs ticēja dzīvei, tautai, nākotnei. Ir cēli ziedot dzīvību par tautu un tēvzemi, bet varbūt ne mazāk cēli ir dzīvot tēvzemei ikdienā, īpaši tās grūtajos gados".

Akadēmiķa Jāņa Stradiņa referāts bija veltīts tēvam, viņa paveiktajam un nopelniem, kāpēc Paulu Stradiņu jāatceras un jāpopularizē. Vai bija viegli kalpot Latvijai valstij tik grūtajos gados? Drīz būs 50 gadi kopš profesors guldīts zemes klēpī, bet tauta viņu atceras. No Latvijas 100 ievērojamākajām personībām Pauls Stradiņš atrodas 11. vietā, tūlīt aiz Raiņa un Raimonda Paula.

Akadēmiķis savā runā uzsvēra, ka vēl viens cilvēks, kas pelnījis, lai viņu pieminētu, ir Paula Stradiņa tēvs Jānis. Šim laikam tik neierasti ir tas, ka vecāki rūpējās par bērnu izglītošanu augstākās skolās. Trim no saviem četriem bērniem viņi deva ārsta izglītību.

Pēc kara Pauls Stradiņš izšķīrās par dzimteni, palika Latvijā. Viņš nesimpatizēja komunistiem, bet darīja to slimnieku un Latvijas dēļ. Tieši šis laika posms bija nozīmīgākais profesora biogrāfijā. Viņš saglabāja Latvijas medicīnu.

Runas noslēgumā akadēmiķis Jānis Stradiņš nodeva visiem konferences dalībniekiem sveicienus no Latvijas Zinātņu akadēmijas.

Veselības ministrs Gundars Bērziņš pasniedza LR Ministru prezidenta Pateicības rakstus par nesavtīgu darbu un ieguldījumu savā nozarē trim viesītiešiem: skolotājai J. Kivlenieci, zemniekam V. Piekusam un mediķei R. Vaļivačovai.

Savā referātā "Veselības aprūpe šodien un rīt", raksturojot situāciju un sistēmas nākotni, kā pirmo no nozīmīgāko ieguldījumu mērķi ministrs minēja cilvēkresursus. Kad ārsts veic brīnumu, to uzskata par pašsaprotamu, tāpēc ārstiem nedrīkst aizmirst pateikt paldies. Tas mediķiem ir vajadzīgs. Veselības ministrs raksturoja situāciju šodienas medicīnā, notikušās pārmaiņas un izklāstīja savu viedokli par to, ko darīt tālāk.

"Ārsts vai ģimenes medicīna – kas nepieciešams pacientam?" – uz šo jautājumu savā referātā atbildēja Rīgas Stradiņa universitātes rektors profesors Jānis Vētra, atgādinot Hipokrata teicienu: "Pacients un ārsts – kopā pret slimību". Nākotnes scenārijs – iedzīvotāju līdzdalība ģimenes medicīnā. Profesors pakavējās pie jaunās ģimenes medicīnas finansēšanas kārtības problēmām. Ģimenes ārstam būtu jāpaliek ārstam, bet ne organizatoram. Cilvēkam ir nepieciešams ārsts un ģimenes medicīna.

Paula Stradiņa mazdēls Dr. Med Pēteris Stradiņš runā Paula Stradiņa atceres konferencē 2006. gada 26. maijā (foto: Laura Spīdaine)

20. gs. mediķiem un slimnīcai veltītās piemiņas zīmes atklāšana 2006. gada 26. maijā. No kreisās: J. Stradiņš, tēlnieki brāļi A. un I. Rūrāni, LR Veselības ministrs G. Bērziņš, Viesītes pašvaldības vadītājs J. Dimitrijevs

Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas valdes priekšsēdētājs Māris Pļaviņš savā referātā iepazīstināja klātesošos ar slimnīcas šodienas situāciju, uzsverot, ka mediķi operācijas veic pasaules līmenī un ka attīstības stratēģiskais mērķis ir kļūt par piltiesīgu nacionālas un starptautiskas nozīmes visu līmeņu veselības aprūpes, medicīniskās izglītības un medicīnas zinātnes centru Latvijā. M. Pļaviņš izklāstīja problēmas, to risinājumu un ieguvumus, kas sagaidāmi, realizējot slimnīcas rekonstrukcijas un modernizācijas projektu.

Medicīnas zinātņu doktors Pēteris Stradiņš referātā "Ārsta un pacienta attiecības" risināja aktuālas un sarežģītas problēmas, kas skar ētisko principu konfliktus, atbildes meklējot sava vectēva Paula Stradiņa dzīves pārliecībā un pieredzē. Viņš salīdzināja to laiku ar mūsdienām. Ārsta loma joprojām ir daudzveidīga: ārsts kā tēvs, kā cīnītājs ar slimību, kā mehāniķis ārstēšanas procedūrās, kā skolotājs, kas mācās arī pats visu mūžu, māca sev sekotājus un māca pacientus, un kā zinātnieks medicīnas zinātnē.

Visi noklausītie referāti skāra konferences vadlīniju – medicīna laukos. Savus komentārus sniedza veselības ministrs Gundars Bērziņš. Viņš ieteica pievērsties arī ārstu savstarpējo attiecību jautājumam, runāja par skarto problēmu iespējamiem risinājumiem pie mums un citur pasaulē. Viņš uzsvēra pašreizējo tehnoloģiju un iekārtu milzīgās iespējas un straujo attīstību. Medicīna kļuvusi par zinātni ar fantastiskām iespējām nākotnē.

Debatēs uzstājās profesors Juris Salaks, nododot sveicienus no Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja, ar kuru Viesītes muzejam izveidojusies radoša un cieša

sadarbība. Parakstīta sadarbības vienošanās starp Latvijas Zinātņu akadēmiju, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeju, Viesītes pašvaldību un Viesītes muzeju "Sēlija".

Savu skatījumu uz konferencē skartajām problēmām izklāstīja Rīgas Stradiņa universitātes Rehabilitātes fakultātes dekāns, BOVU NRC "Vaivari" direktors Aivars Vētra. Atmiņās par profesoru kavējās pensionētā skolotāja Ģertrūde Godiņa, nododot akadēmiķim Jānim Stradiņam gadu gaitā savāktos viesītiešu atmiņu pierakstus par Paulu Stradiņu.

Kā muzikāla dāvana un sveiciens konferences dalībniekiem izskanēja apsveikuma koncerts. Tajā piedalījās modernās mūzikas Viesītes jauniešu studijas dalībnieki, vidējās paaudzes deju kolektīvs "Augšzeme" un sieviešu koris "Stradiņi". Noslēgumā viesi iepazinās ar Paula Stradiņa piemiņas ekspozīciju ēkā, ko cēlis viņa tēvs Jānis Stradiņš un kurā Pauls Stradiņš ar ģimeni dzīvojis no 1902. līdz 1914. gadam.

Viesīte glabā piemiņas zīmes vietās, kur sakņojies Stradiņu dzimtas koks. Var teikt, ka tā kļuvusi par savdabīgu muzeju. Vietā, kur atradās pirmā jaunās Stradiņu ģimenes māja, novietots piemiņas akmens, kas atklāts 1978. gada 14. oktobrī. Te piedzimis nākamais ārsts Pauls Stradiņš. Netālu atrodas bijusī Eķengrāves pagastskola, kurā Pauls mācījies no 1902. līdz 1906. gadam. Te viņu kristījis mācītājs Johans Stenders. Vēlāk Viesītē uzcēla baznīcu, kuras tapšanai profesors apmaksājis arhitekta Paula Kundziņa baznīcas celtniecības projektu. Tepat arī Viesītes Vecie kapi, kur guldīts vectēvs Miķelis, citi radi un draugi. Pie Viesītes vidusskolas 1987. gada 1. novembrī atklāts piemineklis Paulam Stradiņam. To veidojis tēlnieks Kārlis Jansons, arhitekts – Edvīns Vecumnieks. Skolas muzejā iekārtots stends par profesoru P. Stradiņu. Viesītē ir iela, kas 1987. gadā nosaukta Paula Stradiņa vārdā.

Pie ēkas, ko saucam par Paula Stradiņa memoriālo muzeju, novietota tēlnieces Leas Novoženecas veidotā piemiņas plāksne, kas atklāta 1986. gada 31. maijā. Piemiņas ekspozīcija te izveidota 1994. gadā. Tagad tās ir trīs telpas, kurās īpaša muzejiska vērtība ir priekšmetiem, kas piederējuši profesoram Paulam Stradiņam. Tas ir viņa vecais portfelis, kas ilgstoši kalpojis profesoram darba gaitās, t.s. ķīniešu skapītis ar sīkiem priekšmetiem, atvestiem no Ķīnas, Japānas un Indijas, kurš agrāk atradās profesora kabinetā starp grāmatu plauktiem. Te var iepazīties ar daļu no viņa zinātniskajām publikācijām, skatīt sīkā rokrakstā rakstītas ārsta piezīmes, daudzās viņa grāmatas, ko muzejam laipni atvēlējis akadēmiķis Jānis Stradiņš. Īpašs eksponāts ir Paula Stradiņa mātes rakstītā atmiņu burtņīca. Katrs priekšmets un attēls stāsta par profesora personību, saglabājot to auru, kas paliek ap lietām arī pēc cilvēka aiziešanas mūžībā. Pussimts gadu šie priekšmeti dzīvoja līdzās īpašai personībai, tagad stāstot par viņu. Muzejā var izstaigāt līdzī Paula Stradiņa mūža gaitām fotoattēlos, redzēt, kā izcilā novadnieka piemiņu glabā viesītieši.

Viena no telpām atvēlēta Viesītes un tās apkārtnes medicīnas vēsturei, kas vēl prasa tālāku izpēti. Muzejā jau esošie medicīniskie instrumenti, aptiekas priekšmeti, grāmatas un citas ar ārstniecību saistītas lietas ir pagājušā gadsimta medicīnas attīstības līmeņa liecinieki. Tas bija Paula Stradiņa laiks. Tie bija arī daudzu pašai izveidotu vietējo medicīnu darba gadi, kas atdoti slimo aprūpei un veselības veicināšanai tālu no

lielajiem centriem esošajā lauku apvidū. Vēl rakstāms stāsts par terapeiti Antoniju Ostvaldi, kas smago medicīniskās aprūpes darbu Viesītes ambulancē uzsāka pēc Otrā pasaules kara un nostrādāja līdz 1960. gadam. Viesītes un tās apkārtnes ļaužu labā savu darba mūžu aizvadījusi ārste Zoja Haitova, kas šeit nostrādājusi 47 gadus, sniedzot pacientiem ķirurģisku palīdzību, vadot Viesītes slimnīcas darbu un iekārtojot slimnīcu. Viņa ir viena no tiem daudzajiem mediķiem, kam bijusi iespēja klausīties profesora Paula Stradiņa lekcijas. Piemiņas saglabāšana muzejā, rosinot un organizējot dažādas aktivitātes, ir viens no veidiem kā pateikties izcilām personībām un arī ierindas mediķiem par viņu darbu un pūlēm cilvēku labā. Viesītes muzejs "Sēlija" ir savdabīgs ar to, ka tajā izveidojies īpašs atzars muzeja darbā, krājot un pētot priekšmetus un informāciju novadnieka Paula Stradiņa piemiņas saglabāšanai.

Viesītes muzejs "Sēlija" dibināts 2000. gadā, lai vāktu, glabātu, pētītu un popularizētu Viesītes un tās apkārtnes kultūrvēsturisko mantojumu, līdz ar to saglabājot un stiprinot Sēlijas novadam jeb Augšzemei raksturīgo un nozīmīgo. Varētu teikt, ka tā ir sēliskās identitātes glābšanas misija, kas ir muzeja idejas pamatā. Šajos gados muzejs ir izaudzis, tas ir akreditēts, nostājoties līdzās citiem Latvijas pašvaldību muzejiem. Iespējams, ka īstenosies iecerētie projekti un muzejs kopā ar kultūras pili un mācību iestādēm kļūs par nozīmīgu kultūras centru Sēlijas novadā. Kā viens no tūrisma industrijas posmiem Jēkabpils rajonā varētu tālāk attīstīties Viesītes šaursliežu dzelzceļa komplekss jeb Mazais bānītis.

Otram attīstības virzienam jābūt un jāpilnveidojas kā Paula Stradiņa memoriālajam muzejam. Neatkarīgi no tā, kā šo piemiņas vietu saucam, tai jā saglabā īstums, patiesums un cieņa pret vienu no dižākajiem sēļu pēctečiem, cilvēku ar īpašiem nopelniem Latvijas labā – profesoru Paulu Stradiņu.

Remembering Professor Pauls Stradiņš (1896-1958) in his Home Town of Viesīte By Ilma Svilāne

In this article, Ilma Svilāne, director of the "Sēlija" museum in the Latvian town of Viesīte, discusses many events which were held in 2006 in honour of the 110th anniversary of the birth of the distinguished Viesīte native Pauls Stradiņš. A ceremony was held at the monument to the professor, which is next to the Viesīte High School. There were songs and folk dancing, and flowers were laid at the base of the memorial. Later, at the Viesīte Palace of Culture, the 10th Stradiņš Readings were held, and most of the papers were presented by students from the high school. The author also writes about memorial plaques which have been installed over the years at locations which relate to Pauls Stradiņš, about locations that have been named for him, and about the Pauls Stradiņš Memorial Museum.

Ilma Svilāne,

Viesītes muzeja "Sēlija" vadītāja, tālr. 26997378